

پارن پروش

مجموعه روان شناسی

نظریه های شخصیت

مؤلف:

دکتر علی شیرافکن

پاییز ۱۳۸۹

سرشناسه	: شیرافکن، علی
عنوان و پدیدآور	: نظریه‌های شخصیت/ علی شیرافکن.
مشخصات نشر	: تهران: پوران پژوهش، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری	: ۶۰۰ ص.
فروست	: مجموعه روانشناسی.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۴-۱۱۳-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا.
موضوع	: شخصیت -- راهنمای آموزشی (عالی).
موضوع	: روان‌شناسی -- راهنمای آموزشی (عالی).
موضوع	: شخصیت -- جنبه‌های روانشناسی
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۹ غن ۹۵/ش ۹۸/ BF۶۹۸
رده‌بندی دیویی	: ۱۵۵/۲۰۷۶
شماره کتابخانه ملی	: ۲۰۰۷۲۰۷

انتشارات پوران پژوهش

نام کتاب:	نظریه‌های شخصیت
تألیف:	علی شیرافکن
ناشر:	پوران پژوهش
حروفچینی:	پوران پژوهش
چاپ:	آرش
صحافی:	سیدالشهدا
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ:	اول - پاییز ۱۳۸۹
قیمت:	۹۶۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۱۸۴-۱۱۳-۵

ISBN 978-964-184-113-5

به نام تنها پرستیدنی که قلم را آفرید

پیش‌گفتار ناشر

نگاهی به شمار داوطلبان آزمون کارشناسی ارشد نشان می‌دهد که در این سال‌ها درخواست برای تحصیل در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها رشد چشمگیری داشته است.

دشواری پیش روی بیش‌تر داوطلبان، گوناگونی منابع درسی و دسترسی نداشتن به آنها هم‌چنین نمونه آزمون‌های مناسب برای تمرین و فهم بیش‌تر مفاهیم درسی است.

موسسه‌ی انتشاراتی پوران پژوهش با بیش از ۱۵ سال تلاش در راستای برآورده کردن نیاز آموزشی داوطلبان، آماده‌سازی و چاپ سه مجموعه‌ی گوناگون با سه هدف معین را در دستور کار داشته است.

مجموعه‌ی نخست با نام کتاب ارشد (با جلد آبی رنگ) که تاکنون به دست داوطلبان رسیده با استقبال چشمگیری همراه بوده است. در هر کتاب ارشد پس از شرح کامل درس در هر فصل، پرسش‌های چهار گزینه‌ای آزمون‌های سراسری و آزاد چند سال گذشته با پاسخ تشریحی آورده شده است. شرح درس در هر کتاب از این مجموعه به گونه‌ای است که برای دانشجویان ترم‌های پایین‌تر مفید بوده و نیز یک منبع درسی مناسب برای دانشجویان و استادان دانشگاه‌ها می‌باشد. کتاب ارشد نخستین بار در مهر ماه سال ۱۳۸۰ در قالب پانزده عنوان به داوطلبان شناسانده شد و اینک ۱۶۰ عنوان را در بر می‌گیرد.

مجموعه‌ی دوم با نام چند آزمون ارشد (با جلد سیاه رنگ) به گونه‌ای گردآوری شده است که دانشجو دفترچه‌ی آزمون‌های سراسری چند سال گذشته را با پاسخ‌های تشریحی در یک کتاب خواهد داشت.

مجموعه‌ی سوم با نام بانک پرسش‌های چهار گزینه‌ای ارشد (با جلد نارنجی رنگ) در دروس پایه و تخصصی هر رشته، یک کتاب کار به شمار می‌رود که در آن پرسش‌های طبقه‌بندی شده به همراه پاسخ‌های تشریحی آورده شده تا دانشجو با حل و بررسی پرسش‌های آن، مهارت لازم برای پاسخ‌گویی در آزمون‌ها را به دست آورد.

بر آن آفرین کافرین آفرید

مکان و زمان و زمین آفرید

هم آرام از اویست و هم کام از اوی
کنون بر سخن بافرایش کنیم

هم انجام از اویست و فرجام از اوی
جهان آفرین را تایش کنیم

روان‌شناسی در قرن نوزدهم از فلسفه جدا شد، علم نسبتاً جدیدی است، با وجود اینکه از سابقه زیادی برخوردار نیست اما کتاب‌ها و مقالات زیادی در مورد آن نوشته شده است یکی از رشته‌ها یا درس‌های جذاب روان‌شناسی، روان‌شناسی شخصیت است. در کشور خودمان ایران کتاب‌های بسیار زیادی در حیطه روان‌شناسی شخصیت ترجمه و تألیف شده است که خود بنده مطالب بسیار زیادی از آنها آموخته‌ام. همه کتب مربوط به روان‌شناسی شخصیت بسیار غنی و پر مغز نیز می‌باشند.

به دلیل اینکه تعداد کتب حیطه روان‌شناسی شخصیت زیاد است وقتی دانشجو می‌خواهد آنها را مطالعه کند از حجم بسیار زیاد مطالب احساس درماندگی می‌کند، احساس می‌کند وقت لازم برای مطالعه همه آنها را ندارد، حتی گاهی اوقات از خواندن آنها صرف‌نظر می‌کند. به خاطر این کمبود لازم است کتابی در حیطه روان‌شناسی شخصیت تدوین گردد که تقریباً همه مطالب و نظریه‌های روان‌شناسی شخصیت را پوشش دهد تا از این طریق دانشجو مجبور نباشد با منابع بیشمار و هر و کار پیدا کند، البته خواندن همه کتب روان‌شناسی شخصیت باعث معنادار شدن یادگیری دانشجو می‌گردد این خیلی بهتر است ولی به دلیل اینکه در عصر حاضر صرفه‌جویی در زمان و سرعت عمل از مفاهیم کلیدی هستند، لذا در این کتاب سعی شده است کلیه نظریه‌های شخصیت به گونه مختصر با توجه به منابع مختلف ارائه گردد تا دانشجو با خواندن آن بتواند دیدی کلی و جامع در مورد شخصیت به دست آورد.

در این کتاب سعی شده است کلیه مطالب و نظریه‌های شخصیت در قالب رویکردهای روان‌شناسی شخصیت ارائه گردد از جمله رویکردهای مطرح در روان‌شناسی شخصیت عبارتند از:

۱- رویکرد در روان‌کاوی: در این قسمت سعی شده است نظریه‌های فروید، آدلر، یونگ، فرام، هورنای، اریکسون، سالیوان، موری و همین‌طور کلیه نظریه‌های نظریه‌پردازان روابط شیء (مالنی کلاین، ماهر، اشپیتز و ...) ارائه گردد.

۲- رویکرد رفتار گرایی: در این قسمت سعی شده است نظریه‌های رفتاری (مانند نظریه اسکینر، پاولف و واتسون) به علاوه نظریه‌های رفتاری - شناختی مانند بندورا، راتر و ... ارائه گردد.

۳- رویکرد انسان‌گرایی: در این قسمت نظریه‌های رهبران نهضت انسان‌گرایی (مزلو، راجرز) به علاوه مفاهیم بنیادی رویکرد انسان‌گرایی ارائه شده است.

۴- رویکرد صفات: در این قسمت نیز مفاهیم بنیادی و همین‌طور نظریه‌های صفات (مثل نظریه آلپورت، کتل، آیزنک و ...) ارائه شده است.

در پایان از کلیه دست‌اندرکاران انتشارات پوران پژوهش مخصوصاً آقای دکتر هژیر، آقای رحیمی که کلیه زحمات چاپ و انتشار این اثر را به عهده گرفتند صمیمانه تشکر و سپاسگزاری می‌گردد.

فهرست مطالب

فصل اول. مفاهیم کلی شخصیت.....	۱
روان‌شناسی شخصیت چیست؟.....	۱
تعریف شخصیت.....	۲
تعریف نظریه.....	۴
چرا نظریه‌های متفاوت وجود دارند.....	۶
ویژگی‌های یک نظریه خوب.....	۶
۱- اثبات‌پذیری، ۲- ارزش اکتشافی، ۳- هماهنگی درونی، ۴- ایجاز، ۵- نظریه مفید اطلاعات را سازمان می‌دهد.....	۸
عوامل مؤثر بر نظریه‌های شخصیت.....	۸
۱- طب بالینی اروپا، ۲- روان‌سنجی، ۳- رفتارگرایی، ۴- روان‌شناسی گشتالت.....	۱۰
مفروضه‌های اساسی در مورد ماهیت انسان.....	۱۰
۱- اراده آزاد یا جبرگرایی؟، ۲- منطقی بودن، غیرمنطقی بودن، ۳- کل‌نگری - جز‌نگری، ۴- طبیعت، تربیت، ۵- تغییرپذیری - تغییرناپذیری، ۶- ذهنیت، عینیت، ۷- تعادل حیاتی - تعادل برتر، ۸- آیا ماهیت انسان با روش علمی شناخت‌پذیر یا غیرقابل شناخت است؟، ۹- خوش‌بینی یا بدبینی؟، ۱۰- گذشته یا حال؟.....	۱۰
فصل دوم. سنجش شخصیت.....	۱۷
سنجش در مورد مطالعه شخصیت.....	۱۷
۱- میزان کردن، ۲- پایایی.....	۲۰
روش‌های محاسبه پایایی.....	۲۰
۱- روش بازآزمایی، ۲- روش هم‌ارزسازی، ۳- روش دو نیمه کردن.....	۲۲
اعتبار (روایی).....	۲۲
۱- روایی محتوا، ۲- روایی وابسته به ملاک، ۳- روایی سازه.....	۲۷
روش‌های سنجش.....	۲۷
۱- پرسش‌نامه‌های خودسنجی یا عینی، ۲- روش‌های فراقکن.....	۳۱
مصاحبه.....	۳۱
سنجش رفتار.....	۳۲
پژوهش در مطالعه شخصیت.....	۳۳
۱- مشاهده، ۱-۱ مشاهده غیرمنظم، ۱-۲ مشاهده طبیعی، ۱-۳ مشاهده منظم کنترل شده، ۱-۴ بررسی‌های موردی، ۲- روش آزمایش، ۳- پژوهش همبستگی.....	۳۹
فصل سوم. نظریه روان‌کاوی.....	۳۹
مقدمه.....	۳۹
زندگی‌نامه فروید.....	۴۰

۴۲	الگوی مکان‌نگار ذهن.....
	۱- سطح هوشیار، ۲- سطح نیمه هوشیار، ۳- سطح ناهوشیار
۴۷	مفاهیم ساختاری.....
۵۳	انگیزش‌ها: غریزه‌ها.....
۵۷	اضطراب.....
۵۹	مکانیزم‌های دفاعی و اضطراب.....
	۱- سرکوبی، ۲- عمل‌زدایی (باطل‌سازی)، ۳- واکنش وارونه، ۴- جابه‌جایی، ۵- تثبیت، ۶- واپس‌روی (بازگشت)، ۷- فرافکنی، ۸- درون‌فکنی، ۹- بهانه‌تراشی، ۱۰- توجیه عقلی، ۱۱- انکار، ۱۲- همانندسازی، ۱۳- جبران، ۱۴- واکنش تبدیلی یا هیستری، ۱۵- خیال‌پردازی، ۱۶- گوشه‌گیری
۷۱	مسائل رشد روانی - جنسی.....
	۱- مرحله دهانی: (تولد تا ۱۸ ماهگی)، ۲- مرحله مقعدی، ۳- مرحله آلتی، ۴- مرحله نهفتگی (کمون)، ۵- مرحله تناسلی
۷۹	دیدگاه فروید در مورد ماهیت انسان.....
	۱- آزادی - جبرگرایی، ۲- منطقی - غیرمنطقی بودن، ۳- کل‌نگری - جزئ‌نگری، ۴- سرشتی‌نگری - محیط‌نگری، ۵- تغییرپذیری - تغییرناپذیری، ۶- ذهنیت - عینیت، ۷- تعادل حیاتی - تعادل برتر، ۸- درون‌کنشی - واکنشی
۸۲	سنجش در نظریه روان‌کاوی.....
۸۴	تعریف روان‌کاوی.....
۸۵	آسیب روانی در روان‌کاوی چگونه ایجاد می‌شود.....
۸۶	فرایند درمان روان‌کاوی.....
	۱- مرحله تشخیص موقعیت، ۲- مرحله نیروز انتقالی، ۱- نداعی آزاد، ۲- تفسیر، ۱- تفسیر رویا، ۲- تفسیر مقاومت، ۳- تفسیر انتقال، ۴- تفسیر لغزش‌های زبانی، ۲- تخلیه هیجانی
۹۵	مرحله پایانی درمان.....
۹۶	محتوای درمان روان‌کاوی.....
۹۶	تعارض‌های درون فردی و میان فردی.....
۹۷	ارزیابی نظریه فروید.....
۹۹	فصل چهارم. نظریه ملانی کلاین.....
۹۹	مقدمه.....
۱۰۱	تاریخچه زندگی ملانی کلاین.....
۱۰۱	زندگی روانی کودک.....
۱۰۳	مواضع.....
	۱- موضع پارانویید - اسکیزونید، ۲- موضع افسرده‌وار
۱۰۶	مکانیزم‌های دفاعی روان.....
۱۰۶	درون‌فکنی.....
۱۰۷	فرافکنی.....
۱۰۷	تقسیم کردن.....
۱۰۸	همانندسازی فرافکن.....
۱۰۸	درونی‌سازی.....

۱۱۰	عقدهٔ ادیب
۱۱۱	برداشت نظریه‌های روابط شیئی در مورد ماهیت انسان
۱۱۳	فصل پنجم. نظریه پردازان روابط شیئی
۱۱۳	مقدمه
۱۱۳	تاریخچهٔ زندگی ماهر
۱۱۴	مراحل رشد بهنجار
۱۱۷	تمرین کردن اولیه (۹ تا ۱۲ ماهگی - الی ۱۵ ماهگی)
۱۱۸	آغاز ثبات شیئی هیجانی و تثبیت فردیت (۲۴ - ۳۰ ماهگی)
۱۱۹	دیدگاه هینز کوهات
۱۲۱	اتو کر نبرگ
۱۲۳	رونالد فریبرن
۱۲۴	دونالد وینیکات
۱۲۶	تاریخچهٔ زندگی جان بالبی
۱۲۶	نظریهٔ دلبستگی جان بالبی
۱۲۷	مراحل رشد دلبستگی
۱- مرحلهٔ پیش دلبستگی (تولد تا ۶ هفتگی)، ۲- مرحلهٔ دلبستگی در حال انجام (۶ هفتگی تا ۸-۶ ماهگی)، ۳- مرحلهٔ دلبستگی واضح (۸-۶ ماهگی - ۲ سالگی)، ۴- تشکیل رابطهٔ متقابل (۱۸ ماهگی تا ۲ سالگی و بعد از آن)	
۱۲۹	ارزیابی ایمنی دلبستگی
۱- دلبستگی ایمن، ۲- دلبستگی دوری جو (اجتنابی)، ۳- دلبستگی مقاوم، ۴- دلبستگی آشفته - سردرگم	
۱۳۱	فصل ششم. نظریهٔ اشپیتز
۱۳۱	مقدمه
۱- مرحلهٔ اول: مرحلهٔ ناموضوعی یا بدون شیء، ۲- مرحلهٔ دوم: مرحلهٔ پیش موضوعی یا در راه شیء، ۳- مرحلهٔ سوم: مرحلهٔ شیء لیبیدویی به معنای دقیق کلمه	
۱۳۵	فصل هفتم. نظریهٔ آنافرود
۱۳۵	مقدمه
۱۳۶	تاریخچهٔ زندگی آنافرود
۱- سرکوب‌گری، ۲- واپس‌روی (بازگشت)، ۳- واکنش معکوس (تشکل واکنش)، ۴- جداسازی (مجازاسازی)	
۱۳۸	مراحل مقدماتی دفاع
۱۳۸	مکانیزم همانندسازی (همسان‌سازی) با پرخاشگری
۱- ریاضت‌طلبی، ۲- عقلی‌سازی	
۱۴۰	پیدایش مکانیزم‌های دفاعی
۱۴۰	مفهوم خط تحول
۱۴۱	نظریهٔ لووینگر در مورد رشد من

۱- مرحله ماقبل اجتماعی، ۲- مرحله همزیستی، ۳- مرحله تکانشی، ۴- مرحله حفاظت خود، ۵- مرحله
همنوایی، ۶- مرحله وجدانی، ۷- مرحله خود مختار، ۸- مرحله یکپارچگی

۱۴۵	فصل هشتم. نظریه یونگ
۱۴۵	مقدمه
۱۴۶	تاریخچه زندگی یونگ
۱۴۸	انرژی روانی
۱۴۹	اصول مربوط به انرژی
۱۵۰	نظام‌های شخصیت
۱۵۰	من
۱۵۱	نگرش‌ها: برون‌گرایی و درون‌گرایی
۱۵۱	کارکردهای روان‌شناختی
۱۵۲	۱- تفکر
۱۵۳	احساس
۱۵۴	حس کردن
۱۵۵	شهود
۱۵۶	ناهوشیار شخصی
۱۵۷	هوشیار
۱۵۷	ناخودآگاه همگانی
	۱- پرسونا، ۲- آنیما و آنیموس
۱۶۱	سایه
۱۶۲	خود
۱۶۲	مراحل رشد شخصیت
	۱- مرحله کودکی، ۲- مرحله جوانی، ۳- میان‌سالی، ۴- مرحله نفوذ
۱۶۶	برداشت یونگ از ماهیت انسان
۱۶۶	سنجش و اندازه‌گیری در نظریه یونگ
	۱- آزمون تداعی کلمه، ۲- تحلیل نشانه، ۳- تحلیل رویا
۱۶۸	درمان یونگی
۱۷۱	فصل نهم. نظریه آدلر
۱۷۱	مقدمه
۱۷۲	تاریخچه زندگی آدلر
۱۷۵	مفاهیم بنیادی نظریه آدلر
۱۷۵	احساس حقارت
۱۷۸	اهداف نخیلی (غایت‌نگری خیالی)
۱۷۹	شیوه زندگی
۱۸۲	خود خلاق (نیروی خلاق)
۱۸۳	علاقه اجتماعی
۱۸۵	ترتیب تولد
۱۸۵	فرزند اول

فرزند دوم.....	۱۸۴
فرزند میانی.....	۱۸۶
فرزند آخر.....	۱۸۷
تک فرزند.....	۱۸۷
وحدت و انسجام شخصیت.....	۱۸۷
۱- زبان بدن.....	۱۸۸
۲- هوشیار و ناهوشیار.....	۱۸۸
مفروضه‌های اساسی آدلر در ارتباط با ماهیت انسان.....	۱۸۸
۱- آزادی - جبرگرایی، ۲- منطقی بودن - غیر منطقی بودن، ۳- کل‌نگری - جزئی‌نگری، ۴- سرشتی‌نگری - محیطی‌نگری، ۵- ذهنیت - عینیت، ۶- درون‌کنشی - واکنشی، ۷- تعادل حیاتی - تعادل برتر، ۸- شناخت‌پذیری - شناخت‌ناپذیری.....	
سنجش در نظریه آدلر.....	۱۹۱
نظریه آسیب‌شناسی روانی.....	۱۹۲
۱- توجه طلبی، ۲- قدرت‌طلبی، ۱- بهانه‌تراشی، ۲- پرخاشگری، ۳- کناره‌گیری.....	
نظریه فرایند درمانی.....	۱۹۷
رابطه درمانی.....	۱۹۸
سنجش و تحلیل.....	۲۰۰
۱- پویایی و مجموعه خانواده، ۲- خاطرات قدیمی.....	
تحلیل روایا.....	۲۰۳
اولویت‌های شخصیت.....	۲۰۴
بینش و تفسیر.....	۲۰۵
ایجاد جهت‌گیری مجدد.....	۲۰۵
فنون آدلری.....	۲۰۷
محتوای درمان.....	۲۱۰
فصل دهم. نظریه هورنای.....	۲۱۳
مقدمه.....	۲۱۳
تاریخچه زندگی هورنای.....	۲۱۴
مقایسه فروید با هورنای.....	۲۱۶
تأثیر فرهنگ.....	۲۱۷
اهمیت تجارب کودکی.....	۲۱۸
خصوصیت بنیادی و اضطراب بنیادی.....	۲۱۸
سائق‌های وسواسی.....	۲۲۰
۱- نیاز روان‌رنجور به محبت و تأیید، ۲- نیاز به شریک سلطه‌گر، ۳- نیاز روان‌رنجور به محدود کردن زندگی در مرزهای تنگ، ۴- نیاز به قدرت، ۵- نیاز به بهره‌کشی از دیگران، ۶- نیاز روان‌رنجور به شهرت یا مقام، ۷- نیاز روان‌رنجور به تحسین شدن، ۸- نیاز روان‌رنجور به جاه‌طلبی و موفقیت شخصی، ۹- نیاز روان‌رنجور به خود‌بستگی و استقلال، ۱۰- نیاز روان‌رنجور به کمال و آسیب‌ناپذیر بودن.....	
گرایش‌های روان‌رنجور.....	۲۲۳

۱- حرکت به سوی مردم (شخصیت مطیع)، ۲- حرکت علیه مردم (شخصیت پرخاشگر)، ۳- حرکت به دور از مردم (شخصیت جدا)

خودانگاره آرمانی ۲۲۶

۱- جستجوی روان‌رنجور برای شهرت، ۲- ادعاهای روان‌رنجور، ۳- غرور روان‌رنجور

روان‌شناسی زنانه ۲۳۱

روان‌درمانی ۲۳۱

نظر هورنای در مورد ماهیت انسان ۲۳۲

فصل یازدهم. نظریه اریکسون ۲۳۳

مقدمه ۲۳۳

تاریخچه زندگی اریکسون ۲۳۵

اصل ابیژنتیک ۲۳۶

۱- مرحله اعتماد در برابر بی‌اعتمادی، ۲- خود مختاری در برابر تردید و شرم، ۳- مرحله ابتکار در برابر گناه،

۴- سخت‌کوشی در برابر حقارت، ۵- نوجوانی، ۶- اوایل بزرگسالی (جوانی)، ۷- زاینده‌گی در برابر رکود (۳۵-۵۵ سالگی)، ۸- پیری

نظر اریکسون در مورد ماهیت انسان ۲۵۲

۱- آزادی - جبرگرایی، ۲- منطقی بودن، غیرمنطقی بودن، ۳- تغییرپذیری - تغییرناپذیری، ۴- ذهنیت -

عینیت، ۵- کل‌نگری - جزئ‌نگری، ۶- سرشتی‌نگری - محیطی‌نگری، ۷- درون‌کنشی - واکنشی، ۸- تعادل

حیاتی - تعادل برتر، ۹- یگانگی - عدمیت

فصل دوازدهم. نظریه هارتمن ۲۵۵

مقدمه ۲۵۵

زندگی علمی هارتمن ۲۵۵

نظریه هارتمن ۲۵۵

مراحل شکل‌گیری ساخت روان ۲۵۷

الف) مرحله اول: مرحله عدم تمایز ۲۵۷

ب) مرحله دوم: مرحله تشکیل موضوع ۲۵۷

ج) مرحله سوم: مرحله حرکت به سوی استقرار من ۲۵۸

فصل سیزدهم. نظریه سالیوان ۲۵۹

مقدمه ۲۵۹

زندگی‌نامه سالیوان ۲۶۱

مفاهیم نظریه سالیوان ۲۶۲

۱- تنش‌ها ۲۶۲

نیازها ۲۶۳

اضطراب ۲۶۴

پویش‌ها ۲۶۶

بدخواهی ۲۶۶

صمیمیت ۲۶۷

۲۶۷	شبهت.....
۲۶۸	سیستم خود (دستگاه خود).....
۲۷۰	شخصیت بخشی ها.....
۲۷۲	شخصیت بخشی های خیالی.....
۲۷۲	سطوح شناخت از دیدگاه سالیوان.....
۱- سطح ابتدایی اندیشی (احساس محض)، ۲- سطح علت و معلول اندیشی صوری (تداعی های تصادفی)، ۳- سطح منطقی اندیشی (علامت های رمزی)	
۲۷۵	مراحل رشد.....
۱- نوباوگی (نوزادی) (دوره اول کودکی)، ۲- کودکی یا خردسالی (دوره دوم کودکی)، (۱۸ ماهگی تا ۶ سالگی)، ۳- دوران بچگی، دوره سوم کودکی ۶-۱۱ سالگی، ۴- پیش نوجوانی (۸/۵ سالگی تا اوایل نوجوانی، ۱۱-۱۳ سالگی)، ۵- اوایل نوجوانی، ۶- مرحله اواخر نوجوانی، ۷- دوره پیاپی	
۲۸۳	نکات نظریه سالیوان.....
۲۸۵	فصل چهاردهم. نظریه اریک فرام.....
۲۸۵	مقدمه.....
۲۸۶	زندگی فرام.....
۲۸۸	فرض های اساسی فرام.....
۲۸۹	مکانیزم های روانی برای باز یافتن امنیت.....
۲۹۱	نکاتی ضروری در مورد مکانیزم های گریز از آزادی.....
۲۹۱	نیاز های انسان از دیدگاه فرام.....
۱- نیاز به وابستگی (ارتباط)، ۲- نیاز به تعالی، ۳- ریشه داشتن، ۴- نیاز به درک هویت (یا -حس هویت)، ۵- نیاز به چارچوب درک وضعیت	
۲۹۷	تیپ های منش (جهت گیری منش).....
۱- منش گیرنده، ۲- منش بهره کش، ۳- منش محترک، ۴- منش زاری	
۳۰۱	جهت گیری تمرینش.....
۳۰۴	اختلال های شخصیت از دیدگاه فرام.....
۱- خودشیفتگی بیمارگون، ۲- همزیستی نامشروع	
۳۰۵	روان درمانی.....
۳۰۶	اشکالات نظریه فرام.....
۳۰۶	برداشت فرام در مورد ماهیت انسان.....
۳۰۹	فصل پانزدهم. نظریه هنری موری.....
۳۰۹	مقدمه.....
۳۱۰	زندگی نامه هنری موری.....
۳۱۱	اصول شخصیت شناسی.....
۳۱۲	شخصیت چیست؟.....
۳۱۳	نظریه نیاز.....
۳۱۵	چه تعداد نیاز وجود دارد؟.....
۳۱۷	فهرست نیازهای موری.....
۳۱۹	نیازها چگونه تعامل دارند؟.....

۳۲۱	بخش‌های شخصیت.....
	۱- نهاد، ۲- فرامن، ۳- من (خود)
۳۲۲	شخصیت چگونه رشد می‌کند؟.....
۳۲۲	عقددها.....
۳۲۳	مراحل رشد.....
	۱- مرحله ائزوا، ۲- مرحله دهانی، ۳- مرحله مقعدی، ۴- مرحله میز راهی، ۵- مرحله اختگی
۳۲۵	نظر موری در مورد ماهیت انسان.....
	۱- آزادی - جبرگرایی، ۲- منطقی بودن - غیرمنطقی بودن، ۳- کل‌نگری - جز، نگری، ۴- سرشتی نگری - محیطی نگری، ۵- تغییر پذیری - تغییر ناپذیری، ۶- ذهنیت - عینیت، ۷- درون‌کنشی - واکنشی، ۸- تعادل حیاتی - تعادل برتر، ۹- شناخت‌پذیری - شناخت‌ناپذیری
۳۲۸	سنجش در نظریه موری.....
	۱- برنامه سنجش OSS، ۲- آزمون اندریافت موضوع TAT
۳۳۰	پژوهش در نظریه موری.....

۳۳۱	فصل شانزدهم. نظریه اسکینر.....
۳۳۱	مقدمه.....
۳۳۳	زندگی‌نامه اسکینر.....
۳۳۴	پیشگامان رفتارگرایی علمی اسکینر.....
۳۳۵	شرطی‌سازی.....
	۱- شرطی‌سازی کلاسیک، ۲- شرطی‌سازی کنشگر
۳۳۹	شکل‌دهی.....
۳۴۱	تقویت و تنبیه.....
۳۴۴	تعمیم و تمیز محرک.....
۳۴۵	تقویت‌کننده‌های شرطی و تعمیم یافته.....
۳۴۵	برنامه‌های تقویت.....
	۱- برنامه نسبی ثابت (FR)، ۲- برنامه فاصله‌ای ثابت (FI)، ۳- برنامه نسبی متغیر، ۴- برنامه فاصله‌ای متغیر
۳۴۸	خاموشی.....
۳۴۸	رفتار خرافی و نامعقول.....
۳۴۹	خودگردانی رفتار.....
	۱- اجتناب از محرک، ۲- بیزاری خودگردان، ۳- شیوه تحریک آزارنده، ۴- تقویت خود
۳۵۰	ماهیت انسان از دیدگاه اسکینر.....
	۱- آزادی - جبرگرایی، ۲- منطقی بودن - غیر منطقی بودن، ۳- کل‌نگری - جز، نگری، ۴- سرشتی نگری - محیطی نگری، ۵- تغییر پذیری - تغییر ناپذیری، ۶- ذهنیت - عینیت، ۷- درون‌کنشی - واکنشی، ۸- تعادل حیاتی - تعادل برتر، ۹- شناخت‌پذیری - شناخت‌ناپذیری

۳۵۳	فصل هفدهم. نظریه دالارد - میلر.....
۳۵۶	انواع تعارض.....
	۱- تعارض گرایش - گرایش، ۲- تعارض اجتناب - اجتناب، ۳- تعارض گرایش - اجتناب

عادت	۳۵۷
نظر دالارد و میلر در مورد اعمال عالی ذهن	۳۵۹
مراحل رشد	۳۵۹
فصل هجدهم، نظریه بندورا	۳۶۱
مقدمه	۳۶۱
تاریخچه زندگی بندورا	۳۶۳
انسان به عنوان موجودی عامل	۳۶۴
جبرگرایی متقابل	۳۶۵
رویارویی های تصادفی و رویدادهای غیرمنتظره	۳۶۷
سیستم خود	۳۶۸
کارایی شخصی	۳۶۸
خودگردانی	۳۷۱
خودگردانی از طریق عامل اخلاقی	۳۷۳
۱- توجه اخلاقی، ۲- مقایسه سودمند، ۳- جایه جایی مسئولیت، ۴- تقسیم مسئولیت، ۵- بی اعتنائی به پیامدها یا تخریف آنها، ۶- غیر انسانی کردن	
یادگیری مشاهدهای	۳۷۶
ویژگی های موقعیت سرمشق گیری	۳۷۷
۱- ویژگی های الگوها، ۲- ویژگی های مشاهده کنندگان، ۳- پیامدهای پاداش مربوط به رفتارها	
فرایندهای حاکم بر یادگیری مشاهدهای	۳۷۸
۱- فرایندهای توجه، ۲- فرایندهای یادداری (بازنمایی)، ۳- فرایندهای تولید، ۴- انگیزش	
درمان	۳۸۰
نظر بندورا در مورد ماهیت انسان	۳۸۱
فصل نوزدهم، نظریه جولین راتر	۳۸۳
مقدمه	۳۸۳
زندگینامه جولین راتر	۳۸۴
نظریه یادگیری اجتماعی راتر	۳۸۵
۱- توان رفتار (پتانسیل رفتار)، ۲- انتظار، ۱- انتظارات کلی (GES)، ۲- انتظارات خاص، ۳- ارزش تقویت، ۴- موقعیت روان شناختی	
آزادی حرکت	۳۹۰
کمترین سطح هدف	۳۹۱
نیازها	۳۹۲
طبقات نیازها	۳۹۲
۱- نیاز تأیید - مقام (شناختگی - پایگاه)، ۲- محافظت - وابستگی (حمایت - وابستگی)، ۳- تسلط، ۴- استقلال، ۵- نیاز به عشق و محبت، ۶- آسایش جسمانی	
مکان کنترل درونی و بیرونی	۳۹۴
اعتماد میان فردی	۳۹۶
نظر راتر در مورد ماهیت انسان	۳۹۷
رفتار ناسازگارانه	۳۹۸

روان درمانی ۳۹۸

فصل بیستم. نظریه‌های سازه‌های شخصی کلی ۳۹۹

مقدمه ۳۹۹

خلاصه زندگینامه کلی ۴۰۱

اصول اساسی روان‌شناسی سازه‌های شخصی کلی ۴۰۲

نقش فرایندهای شناختی ۴۰۴

جایگزین‌گرایی سازنده (بذل‌گرایی سازنده) ۴۰۴

سازه‌های شخصی ۴۰۵

ویژگی‌های سازه‌ها ۴۰۶

انواع سازه‌ها ۴۰۷

پیش‌بینی رویدادهای زندگی ۴۰۹

۱- اصل تبعی ساخت شباهت بین رویدادهای تکراری، ۲- اصل تبعی فردیت (تفاوت‌های فردی در تعبیر

و تفسیر)، ۳- اصل تبعی سازمان (روابط میان سازه‌ها)، ۴- اصل تبعی دوگانگی، ۵- اصل تبعی انتخاب، ۶-

اصل تبعی دانش، ۷- اصل تبعی امکان، ۸- اصل تناسب، ۹- اصل تبعی تجربه، ۱۰- اصل تبعی تعدیل، ۱۱- اصل

تبعی چند پارگی، ۱۲- اصل تبعی اشتراک، ۱۳- اصل تبعی اجتماعی بودن

کاربردهای نظریه سازه شخصی ۴۱۳

رشد ناپه‌نجار ۴۱۳

۱- تهدید، ۲- ترس، ۳- اضطراب، ۴- گناه

روان درمانی از دیدگاه کلی ۴۱۶

سندش در نظریه کلی ۴۱۷

۱- مصاحبه، ۲- طرح خود وصفی، ۳- آزمون خزانه نقش سازه (ارزیابی سازه‌های شخصی)

نظر کلی در مورد ماهیت انسان ۴۲۰

۱- آزادی - جبرگرایی، ۲- منطقی بودن - غیر منطقی بودن، ۳- کل‌نگری - جز، نگری، ۴- سرشتی نگری

- محیطی نگری، ۵- ذهنیت - عینیت، ۶- درون کنشی - واکنشی، ۷- تعادل حیاتی - تعادل برتر، ۸-

شناخت، پذیری - شناخت ناپذیری

فصل بیست و یکم. نظریه لوین ۴۲۵

مقدمه ۴۲۵

مفاهیم ساختاری نظریه لوین ۴۲۸

فضای زندگی ۴۲۸

اصول سه گانه حرکت و ارتباط ۴۳۱

۱- اصل ارتباط، ۲- اصل واقعیت، ۳- اصل همزمانی

سطح آرزو ۴۳۲

تعارض ۴۳۲

پویایی‌شناسی گروه ۴۳۳

بازگشت و بازگشت نو ۴۳۴

فصل بیست و دوم. نظریه مزلو.....	۴۳۵
مقدمه.....	۴۳۵
زندگی مزلو (۱۹۷۰-۱۹۰۸).....	۴۳۶
نظر مزلو درباره انگیزش.....	۴۳۸
ویژگی‌های نیازها.....	۴۳۸
سلسله مراتب نیازها.....	۴۳۹
۱- نیازهای فیزیولوژیک، ۲- نیازهای ایمنی، ۳- نیاز به تعلق و دوستی، ۴- نیاز به عزت نفس (نیاز به احترام)، ۵- نیاز به خودشکوفایی.....	
نیازهای هنرشناسی.....	۴۴۴
نیازهای شناختی.....	۴۴۴
نیازهای روان رنجور.....	۴۴۵
نکات کلی درمورد نیازها.....	۴۴۶
محروم شدن از نیازها.....	۴۴۶
ماهیت مرتبط با غریزه نیازها.....	۴۴۸
چرا تمام افراد نمی‌توانند به خودشکوفایی دست پیدا کنند؟.....	۴۴۹
مقایسه نظریه نیازهای مزلو با راجرز.....	۴۵۰
ویژگی‌های افراد خودشکوفای.....	۴۵۱
۱- درک کارآمد واقعیت، ۲- پذیرش خود، دیگران و طبیعت، ۳- خودانگیختگی، سادگی و طبیعتی بودن، ۴- مسئله مداری (تمرکز بر مشکلات خارج از خودشان)، ۵- نیاز به تنهایی، ۶- خودمختاری (استقلال از فرهنگ و محیط)، ۷- تازگی درک مداوم، ۸- تجربه‌های اوج، ۹- علاقه اجتماعی، ۱۰- روابط میان فردی عمیق، ۱۱- ساختار منش دموکراتیک، ۱۲- تمایز وسیله از هدف، ۱۳- شوخ طبعی فلسفی، ۱۴- خلاقیت، ۱۵- مقاومت در برابر فرهنگ پذیری.....	
سنجش خودشکوفایی.....	۴۵۷
عقدۀ یونس.....	۴۵۸
روان درمانی.....	۴۵۸
معرفی یک آزمون مربوط به خودشکوفایی.....	۴۵۹
مفروضه‌های اساسی نظریه مزلو.....	۴۵۹
۱- آزادی - جبرگرایی، ۲- منطقی بودن - غیر منطقی بودن، ۳- کل نگری - جزئنگری، ۴- سرشتی نگری - محیطی نگری، ۵- تغییرپذیری - تغییرناپذیری.....	

فصل بیست و سوم. نظریه راجرز.....	۴۶۱
مقدمه.....	۴۶۱
تاریخچه زندگی راجرز.....	۴۶۴
مفاهیم اساسی نظریه راجرز.....	۴۶۸
۱- گرایش تکوینی، ۲- گرایش به شکوفا شدن، ۳- خودپنداره.....	
عوامل مؤثر بر رشد خودپنداره.....	۴۷۳
۱- آگاهی، ۲- نیازها، ۳- توجه مثبت.....	
جملات نوزده‌گانه نظریه راجرز.....	۴۷۸
برداشت از ماهیت انسان.....	۴۸۳
اهداف درمان فردمدار.....	۴۸۵

۴۸۵		وظیفه و نقش درمانگر
۴۸۸		وظیفه درمانجو
۴۸۹		رابطه درمانی
۴۹۱		فرایند مشاوره راجرزی
۴۹۳		سنجش در نظریه راجرز
۴۹۵		فصل بیست و چهارم. نظریه‌های سرشتی
۴۹۵		مقدمه
۴۹۶		۱- سوداوی مزاج
۴۹۶		۲- صفراوی مزاج
۴۹۶		۳- بلغمی مزاج
۴۹۶		۴- دموی مزاج
۴۹۶		نظریه ارنست اکچمر
۴۹۸		نظریه سرشتی شلدون
۵۰۰		مراحل سه گانه تحقیق برای شناخت شخصیت
۵۰۳		آیا واقعا تیپ‌ها (ریخته‌ها) وجود دارند؟
۵۰۵		فصل بیست و پنجم. نظریه آلپورت
۵۰۵		مقدمه
۵۰۷		زندگینامه گوردون آلپورت
۵۰۸		رویکردهای قانون‌نگر در برابر رویکردهای فردنگر
۵۰۹		تعریف شخصیت
۵۱۱		وراثت و محیط
۵۱۲		صفت شخصیت
۵۱۳		خصوصیات صفات
۵۱۵		انواع صفات برحسب میزان نفوذ آن در شخصیت
		۱- صفات اصلی، ۲- صفات مرکزی، ۳- صفات ثانویه
۵۱۷		صفات عمومی در مقابل صفات فردی
۵۱۸		خویش‌شن
۵۱۹		مراحل رشد خویش‌شن
		۱- مرحله خود بدنی، ۲- احساس هویت خود، ۳- مرحله عزت نفس، ۴- گسترش خود، ۵- خودنگاره، ۶- خود به عنوان حریفی عاقل، ۷- تلاش شخصی
۵۲۱		انگیزش
۵۲۴		انواع خودمختاری کنشی
		۱- خودمختاری کنشی مستمر، ۲- خودمختاری کنشی اختصاصی (شخصی)
۵۲۶		فرایندهایی که از لحاظ کارکردی یا کنشی خودمختار نیستند
۵۲۶		اصول خودمختاری کنشی
۵۲۷		ویژگی‌های شخصیت سالم از نظر آلپورت
۵۲۹		نظر آلپورت در مورد ماهیت انسان

- ۱- آزادی - جبرگرایی، ۲- منطقی بودن - غیرمنطقی بودن، ۳- کل‌نگری - جزءنگری، ۴- سرشتی‌نگری - محیطی‌نگری، ۵- تغییر پذیری - تغییر ناپذیری، ۶- ذهنیت - عینیت، ۷- درون کنشی - واکنشی، ۸- تعادل حیاتی - تعادل برتر

فصل بیست و ششم. نظریه کتل ۵۳۳

- مقدمه ۵۳۳
رویکرد تحلیل عاملی ۵۳۳
زندگینامه کتل ۵۳۵
درآمدی بر نظریه صفت کتل ۵۳۶
نظر کتل در مورد صفات شخصیت ۵۳۷
صفات توانشی ۵۳۸
صفات خلقی ۵۳۸
صفات بهنجار ۵۳۸
صفات نابهنجار ۵۳۸
صفات پویشی ۵۳۹

۱- نگرش‌ها، ۲- ابعادها (عوامل یا انگیزه‌های فطری)، ۳- صفات پویشی اکتسابی

- مکمل‌سازی ۵۴۲
صفات سطحی و صفات عمقی ۵۴۲
مسائل ژنتیکی صفات ۵۴۳
روش‌های تحقیق در نظریه کتل ۵۴۴
۱- روش P، ۲- داده‌های L، ۳- پرسشنامه‌ها (داده‌های Q)، ۴- داده‌های T
آزمون ۱۶ عاملی شخصیت (PF16) ۵۴۶
مراحل رشد شخصیت ۵۴۷

فصل بیست و هفتم. نظریه آیزنک ۵۴۹

- مقدمه ۵۴۹
ابعاد شخصیت ۵۵۱
ارزیابی شخصیت ۵۵۳
سلسله مراتب ارزیابی‌ها ۵۵۳
۱- برون‌گرایی ۵۵۶
روان رنجورخویی ۵۵۷
روان پریش‌خویی ۵۵۸
ارزیابی عوامل برتر ۵۵۸
الگوی پنج عاملی رابرت مک کری و پل کوستا (پنج عامل بزرگ شخصیت) ۵۵۹
خلق و خو چیست؟ (نظریه آرنولد باس و رابرت پلامین) ۵۶۱
۱- سطح فعالیت، ۲- جامعه‌پذیری، ۳- تهیج‌پذیری

فصل بیست و هشتم. نظریه‌های زمینه محدود ۵۶۷

- مقدمه ۵۶۷

۵۶۷	نظریه‌های زمینه محدود
۵۶۸	۱- شخصیت ماکیاوولی
۵۶۸	۲- شخصیت نوع A
۵۶۹	۳- شخصیت اقتدار طلب یا نوع F
۵۷۰	۴- نظریه مک‌کلند در مورد انگیزش پیشرفت
۵۷۲	سایر پژوهش‌های مربوط به نظریه انگیزش پیشرفت
۵۷۳	۵- ماروین زاکرمن: هیجان‌خواهی
۵۷۴	ارزیابی هیجان‌خواهی
۵۷۴	ویژگی‌های افراد هیجان‌خواه
۵۷۵	نتایج پژوهش‌ها بر اساس نظریه زاکرمن
۵۷۷	۶- مارتن ای. پی. سلینگمن (درماندگی آموخته شده)
۵۷۹	آلگوی انتصاب
۵۸۰	لئون فستینگر
۵۸۰	۱- مقایسه اجتماعی
۵۸۱	۲- نظریه عدم توازن شناختی
۵۸۲	کرت گلدشتاین (۱۹۵۵-۱۸۷۸)
۵۸۵	برابری‌سازی
۵۸۵	خود شکوفایی
۵۸۵	همسازی با محیط
۵۸۶	نگرش انتزاعی
۵۸۶	نگرش عینی
۵۸۷	فهرست منابع